



Byg Natur og Miljø

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 19-12-2025
Sagsnr.: 25/18335
Dok.løbenr.: 335236/25

Kontakt: Laura Overby
Direkte tlf.: 2327 8441
E-mail: lov@aabenraa.dk

Landzonetilladelse til etablering af to søer

Aabenraa Kommune har modtaget din ansøgning om tilladelse til at etablere to søer på matr.nr. 179 Havsted, Ravsted samt matr.nr. 9 Ravsted Ejerlav, Ravsted. Projektets beliggenhed fremgår af bilag 2.

Da det ansøgte medfører en ændret arealanvendelse i landzonen, kræver det en landzonetilladelse fra kommunen i medfør af reglerne i planloven.

Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler hermed landzonetilladelse jf. planlovens § 35¹, til etablering af to søer på henholdsvis op til 1200 m² (sø 1) og op til 1000 m² (sø 2).

Vilkår

Landzonetilladelsen meddeles med følgende vilkår:

- Søerne etableres med en størrelse på op til 1200 m² (sø 1) og op til 1000 m² (sø 2) samt en dybde på maksimalt 1,3 meter.
- Søerne tilpasses terrænet med jævnt skrånende bredder og bund med et fald på 1:6 – 1:10 eller fladere.
- Opgravet jord m.m. skal lægges mindst 10 meter fra søerne og spredt ud i et jævnt lag på maksimalt 30 cm, eller fjernes helt.
- Opgravet materiale må ikke udsprede i beskyttede naturarealer eller nærmere end 10 meter fra disse (se kort i bilag 2).
- Sø 1 må ikke etableres nærmere end 10 m fra eksisterende § 3 sø, og bundne må ikke etableres under koten for bundne af den eksisterende sø, for at undgå dræning.
- Søerne må ikke have forbindelse til vandløb eller dræn.
- Der må ikke anlægges øer i søerne.
- Der må ikke udsættes dyr (herunder andefugle, krebs og fisk) eller planter i søerne.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 572 af 2024-05-29, Planloven.

- Der må ikke opsættes redegørelse, hegn (dog undtaget kreaturhegn) eller lignende i eller ved søerne.
- Hvis der plantes træer omkring søerne, skal disse på syd-, øst- og vestsiden plantes i en afstand fra søbredden, der mindst svarer til træernes forventede sluthøjde.
- Hvis der fodres, skal der holdes mindst 10 meters afstand til søerne.
- Der etableres en mindst 5 meter bred bræmme omkring søerne hvor jorden ikke må dyrkes, gødes eller sprøjtes.
- Etablering af søerne må ikke medføre, at vand får væsentlig ændret afløbsretning (dvs. regnvand o.a. nedbør må ikke i væsentlig grad ledes i en anden retning), eller at der sker uønsket opstuvning af vand på anden mands jord.
- Kommunen skal have besked når arbejdet er afsluttet.

Redegørelse

Ansøgning

Aabenraa Kommune har den 7. juli 2025 modtaget ansøgning om tilladelse til at etablere to søer på ovennævnte matrikler.

Af ansøgningen fremgår det, at projektet er en del af et større initiativ omkring Havsted og Ravsted, som har til formål at forbedre fødemulighederne for storken i området. Baggrunden for projektet er, at storke de seneste somre har opholdt sig i området gennem længere tid, og at der i 2025 for første gang i mange år er observeret et storkepar med unger i Havsted. Initiativet understøttes af et lokalt storkelaug, som arbejder for at fremme storkens levevilkår.

Formålet søges opnået gennem etablering og restaurering af mindre vådområder samt øget afgræsning omkring disse. Tiltagene forventes at forbedre fødegrundlaget for storken i form af frøer, insekter og smågnavere, samtidig med at en række øvrige plante- og dyrearter vil have gavn af projektet.

Der er oprindeligt søgt om tilladelse til etablering af tre søer. Dette er dog efterfølgende ændret til to, og den oprindelige ansøgning til søen på matrikel nr. 202, ejerlav Havsted, Ravsted, er derfor ikke behandlet i denne afgørelse.

Konkret ansøges der om etablering af følgende to søer:

- Sø 1 – matrikel nr. 179, ejerlav Havsted, Ravsted: Der er tale om en fugtig græsmark, som indgår i omdrift, men som i sommeren 2025 afgræsses. Der søges om landzonetilladelse til en sø på op til 1200 m².
- Sø 2 – matrikel nr. 9, Ravsted Ejerlav, Ravsted: Der er tale om et fugtigt stykke mark, som har været med i omdrift indtil for nogle år siden, men som nu er opgivet at dyrke. Det er nu vokset til med næsten udelukkende lysesiv og mosebunke. Der søges om landzonetilladelse til en sø på 800-1000 m².

For begge søer gælder, at opgravet jord spredes ud på marken omkring og jævnes ud, så hele anlægget tager sig harmonisk ud i landskabet.

Luftfoto

Ud fra en gennemgang af luftfotos fra 1993 og frem til i dag, kan der konstateres følgende for de tre projektarealer:

Sø 1

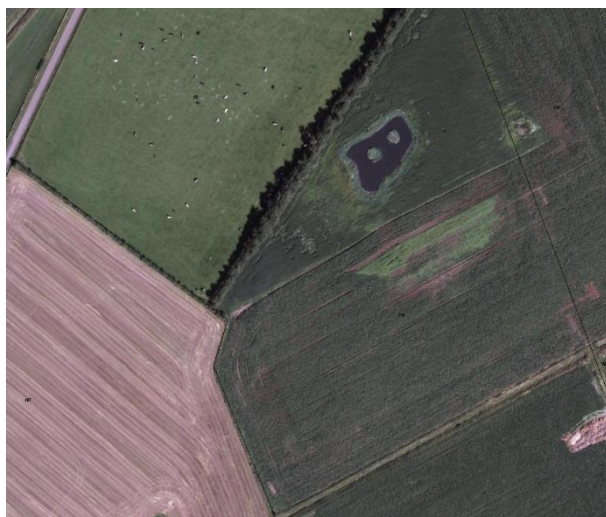
Området hvor sø 1 ønskes etableret har været i omdrift siden før 1993. Umiddelbart nord for søens ønskede placering er en eksisterende sø, der er blevet etableret mellem 1984 og 1989. Omkring 1999 fremstår lavningen som fugtigt, og har i perioder været svær at dyrke. Omkring 2004 bliver der sat dyr ud på arealet. Herefter bliver det i en periode afgræsset sammen med arealet umiddelbart mod øst. Fra 2014 optages arealet igen som en del af markdriften. Arealet fremstår fortsat fugtigt, og er i nogle år svært at dyrke. Herefter er arealet skiftevis afgræsset og omlagt hvert til hvert tredje år frem til 2025.



Figur 1. Luftfoto fra 1993 (NetGIS). Arealet fremstår som dyrket mark. Obs. Matrikel og eksisterende § 3 sø er forskudt i forhold til luftfotoet.



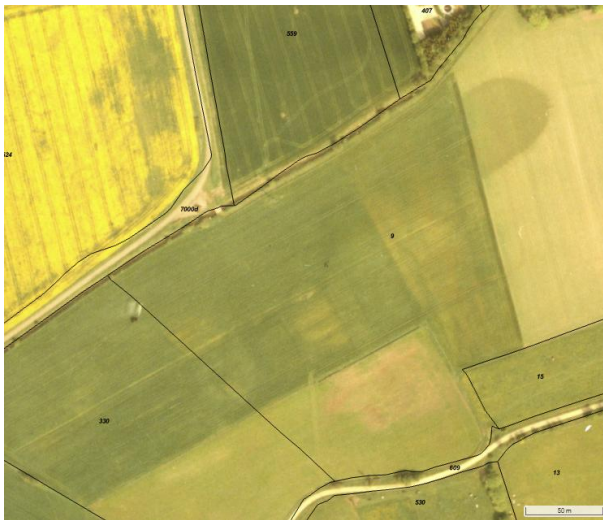
Figur 2. Luftfoto fra 2004 (NetGIS), hvor arealet afgræsses.



Figur 3. Luftfoto fra 2014, hvor arealet igen ses omlagt.

Sø 2

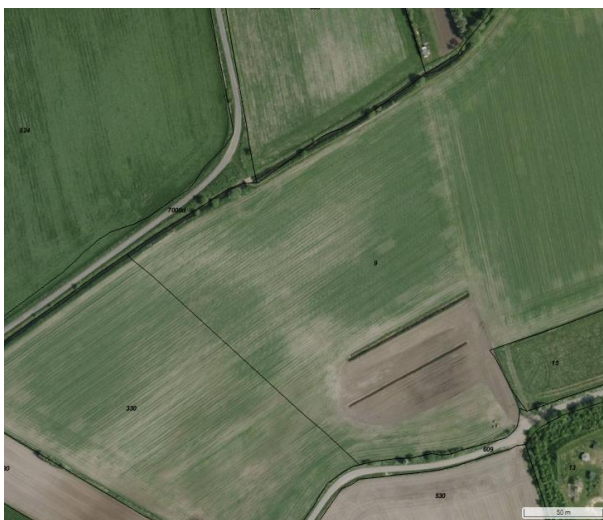
Området hvor sø to ønskes etableret, har været dyrket mark før 1993. Arealet afgrænses mod nord af en smal drængrøft. Trods drængrøften fremstår arealet fugtigt og er i flere år vanskeligt at dyrke. I 2012 bliver der etableret en drængrøft yderligere gennem lavningen. Trods den nyetablerede drængrøft fremstår lavningen med jævne mellemrum udrykket, formodentlig grundet fugtig bund, der gør den vanskelig at dyrke. Det ses dog tydeligt af luftfotos, at der er hjulspor gennem lavningen, og at den i tørre år omlægges sammen med den omkringliggende jord. Der er i 2025 en begyndende svag tustruktur på arealet, men må formodes at være meget næringspåvirket, da det i de fleste år indgår i markdriften. Arealet vurderes ikke at være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, da det omlægges for ofte, og vurderes ud fra luftfoto at være domineret af grove græsser og røgræs.



Figur 4. Luftfoto fra 1993 (NetGIS), hvor arealet er dyrket



Figur 5. Luftfoto fra 2008 (NetGIS), hvor arealet fremstår vanskeligt at dyrke.



Figur 6. Luftfoto fra 2012 (NetGIS). Efter etablering af ekstra drængrøft.

Vurdering

Formålet med planloven er at sikre en sammenhængende planlægning, som forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne om landets natur og miljø. Loven tilsigter bl.a. at skabe og bevare værdifulde landskaber.

Kommunen vurderer pba. ovenstående, at søerne vil falde naturligt ind i landskabet, da den etableres i en eksisterende lavning. Den etableres desuden med flade brinker og med en naturlig udformning. Samtidig vil den opgravede jord blive indpasset i landskabet med en maksimal højde 0,3 m.

Det er kommunens vurdering, at søen vil bidrage positivt til at forbedre områdets biologiske værdi og som fødesøgningsområde for storken, samt som ynglested for flere af kommunens strengt beskyttede paddearter.

Bilag IV vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af beskyttede dyre- og plantearter efter EF-Habitatdirektivets bilag IV skal kommunen vurdere, hvorvidt området er yngle-, raste- eller voksested for disse arter, og om det ansøgte kan have negativ indflydelse herpå.

Der er ikke registreret bilag IV arter inden for, eller i umiddelbar nærhed af de to projektarealer. De nærmeste fund af bilag IV arter er:

Spidssnudet frø foretrækker vandhuller med et stor lysindfald, med lavvandede partier og med god forekomst af vandplanter. De er dog fundet ynglende i mange slags vådområder fra små vandhuller, til store søer samt helt overskyggede ellesumpe til helt lysåbne vandhuller. Uden for yngelsæsonen opholder arten sig ofte tæt på ynglevandhullet og gerne i fugtige områder som enge og moser. Føden består af mindre smådyr såsom edderkopper, biller, fluer, myg og sommerfugle.

Arten er registreret ca. 1,8 km vest for området for sø 2.

Løgfrø yngler i et bredt udsnit af lavvandede områder lige fra større søer og moser til helt små vandsamlinger. De benytter også gerne temporære vandsamlinger, så længe de holder vand til midt på sommeren. De er meget sårbare overfor fisk. Løgfrø bevæger sig ikke langt fra ynglevandhullet, sjældent mere end 500 m, hvorfor de anses for at have en dårlig spredningsevne. Dens levested på land knytter sig specielt til løs og sandet jordbund, hvor den kan grave sig ned og gerne med lav vegetation omkring.

Arten er registreret 1,1 km nordøst samt knap 1 km og 1,2 km nordvest for området for sø 1 samt knap 1,2 km nordøst og 1,5 km sydvest for området for sø 2.

Flagermus overvintrer og raster i hulheder i gamle træer, under jorden, i grotter eller under taget i bygninger. Om sommeren opholder de sig mange forskellige steder, men har brug for mørke og beskyttede steder hvor de kan hvile sig. De orienterer sig og jager ved hjælp af ekkolokalisering. Flagermus jager ofte i nærheden af vandhuller, skove

og åbne marker, hvor de kan finde deres føde, som består af insekter som myg, biller og natsværmer.

Flere arter af flagermus er registreret 2,9 km vest for området for sø 2.

Ingen af de to projektarealer vurderes at være yngle område for de to padearter. Dette skyldes, at arealerne er fugtige lavninger uden en egentlig vandflade. Derudover vurderes arealerne heller ikke at være oplagte rasteområder, da alle arealerne jævnlige omlægges eller er langt fra egnede ynglelokaliteter.

Kommunen vurderer, at der med stor sandsynlighed er flere arter af flagermus i nærområdet. Dette skyldes, at områder med en mosaik af husdyrhold, græsningsarealer, levende hegn, småsøer og damme typisk rummer mange flagermusarter. De fugtige lavninger vurderes ikke at udgøre et egnet yngle- eller rasteområde for flagermus. Etablering af søerne vurderes derimod at kunne forbedre området som fødesøgningsområde for flagermus.

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes inden for projektarealerne, da de vurderes at være for næringspåvirket.

Kommunen har ingen yderligere registreringer af eller begrundet formodning om, at der er andre bilag IV-arter på stedet eller i umiddelbar tilknytning hertil end de nævnte.

Samlet vurderes det, at det ansøgte, ikke vil medføre nogen negativ påvirkning af yngle- eller rasteområder for de ovennævnte bilag IV arter.

Natura 2000-vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af internationalt beskyttede naturområder, Natura 2000, skal kommunen vurdere, hvorvidt det ansøgte har indvirkning herpå. Nærmeste Natura 2000-område er N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Torkelsbøl Mose, der ligger henholdsvis 5,3 km og 6,4 km fra området hvor sø 1 og 2 ønskes etableret. Natura 2000-området er udelukkende udpeget som fuglebeskyttelsesområde F62. På udpegningsgrundlaget findes følgende fuglearter:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 62		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Trane (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Tabel 1. Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl.

Kommunen vurderer ikke, at det ansøgte, vil have nogen negativ indvirkning på fuglearter på udpegningsgrundlaget for F62, da projektarealet er landbrugsarealer med begrænset naturværdi samt projektets meget lokale karakter. Det ansøgte vurderes ikke at have negativ indvirkning på arternes bevaringsstatus.

Kommunen vurderer derfor, at det ansøgte ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, vil have en væsentlig påvirkning på det pågældende eller andre Natura 2000-områder.

Kommunen vurderer, at der i denne sag kan meddeles tilladelse, idet
(1) terrænændringerne er begrænsede da søerne etableres i eksisterende lavninger
(2) eksisterende naturværdier på arealerne der ændres til sø, er begrænsede, og
(3) den biologiske mangfoldighed øges ved etablering af søerne.

Lovgrundlag (Hjemmel)

Etablering af søerne forudsætter kommunens landzonetilladelse, som er meddelt efter § 35 i Lov om planlægning.

Efter § 35 må der i landzone blandt andet ikke ske ændringer i anvendelsen af ubebyggede arealer uden forudgående tilladelse ved kommunalbestyrelsen.

Klagemulighed og andre bestemmelser

Du kan klage over afgørelsen inden for fire uger fra den er meddelt, dvs. indtil **den 16. januar 2026**. Afgørelsen kan påklages til Planklagenævnet og betragtes ikke som endelig, før klagefristen er slut. Afgørelsen kan påklages af adressaten og en række interesseorganisationer m.fl. Se vedlagt klagevejledning (bilag 1) for mere information. Hvis der klages over afgørelsen, vil kommunen give besked herom.

Du har ret til at søge om aktindsigt.

Landzonetilladelsen meddelt efter PL § 35 bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år efter, at den er meddelt.

Offentliggørelse

Landzonetilladelsen offentliggøres på Aabenraa Kommunes hjemmeside, <https://aabenraa.dk/politik-og-dialog/aktuelle-hoeringer/byggeri-anlaeg-og-landzone> og må ikke udnyttes før klagefristen på 4 uger er udløbet. Se også afsnittet Klagevejledning.

Naboorientering

Ejendommen er beliggende i landzone. I henhold til Planlovens § 35 stk. 4 kan der først meddeles tilladelse, når naboerne er orienteret om ansøgningen, medmindre kommunen vurderer, at det ansøgte er af underordnet betydning for naboerne og de øvrige parter. Der er i forbindelse med behandlingen af denne sag, ikke foretaget naboorientering, da kommunen vurderer at projektet ikke har en væsentlig betydning for andre end de berørte lodsejere.

Anden lovgivning

Kommunen har i forbindelse med ansøgningen anmodet Museum Sønderjylland om en arkivalisk udtalelse om området. Museets vurdering vil blive eftersendt til ansøger når kommunen modtager den.

Uagtet museets vurdering af behov for en forundersøgelse, hvis der ifm. projektet observeres fortidsminder, skal gravearbejdet straks standses og Museum Sønderjylland kontaktes (tlf. 65 37 08 01). Museets anvisninger skal følges.

Hvis der konstateres forurening, f.eks. deponeret affald eller kemikalie- og pesticidaf-fald, skal forureningen anmeldes til kommunen, jf. Lov om forurennet jord § 71.

Ifølge vandløbslovens §§ 6 og 17 kræves tilladelse fra kommunen, hvis der sker ændringer af dræn, grøfter m.v., eller hvis der sker ændring af vandets naturlige afløb fra hø-jere liggende ejendomme.

Når søen er anlagt, vil der normalt hurtigt udvikle sig et naturligt dyre- og planteliv. Når dette sker, vil søen være beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder, at der herefter ikke må foretages ændringer af søen uden forudgående dispensation fra Aabenraa Kommune.

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at denne tilladelse ikke friholder dig fra at indhente tilladelser fra andre relevante lovgivninger.

Hvis der er tvivl om noget i denne tilladelse, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Laura Overby
Biolog, Team Natur og GIS
Aabenraa Kommune

Kopi til klageberettigede:

Miljøstyrelsen; mst@mst.dk

Slots- og Kulturarvstyrelsen; post@slks.dk

Museum Sønderjylland, Haderslev; planer@msj.dk

Danmarks Naturfredningsforening; dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Aabenraa; dnaabenraa-sager@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening; natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Aabenraa; aabenraa@dof.dk

Friluftsrådet Aabenraa; aabenraa@friluftsraadet.dk

Dansk Botanisk Forening; dbf.oestjylland@gmail.com

Bilagsoversigt

Bilag 1 – Klagevejledning

Bilag 2 – Oversigtskort

Bilag 3 – Fotos fra ansøgningsmaterialet

Bilag 1 – Klagevejledning

Planloven

I henhold til Planloven kan afgørelser truffet efter § 35, stk. 1 i Lov om planlægning, påklages til Planklagenævnet.

Klageberettigede er

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Hvis afgørelsen er offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen fra bekendtgørelsen. Den sidste klagedag udløber ved kontortids ophør. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage indgives til Planklagenævnet via Klageportalen på www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Aabenraa Kommune i Klageportalen. Ved indgivelse af klage betales et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Aabenraa Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Planklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om Klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune. Kommunen videresender herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på www.naevneneshus.dk.

Kommunens afgørelse kan indbringes for domstolene. Det skal ske inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt eller offentliggjort.

Bilag 2 – Oversigtskort



Figur 7. Ca. placering af sø 1 fra ansøgningsmaterialet.



Figur 8. Placering af eksisterende § 3 beskyttet sø (blå skraver) (NetGIS).



Figur 9. Ca. placering af sø 2 fra ansøgningsmaterialet.

Bilag 3 – Fotos fra ansøgningsmaterialet



Figur 10. foto af projektområdet for sø 1.



Figur 11. Foto af projektområdet for sø 2.